

Γλώσσα: Τα ουσιαστικά, ο τόνος, το τελικό ν

1η θεωρία: Τα ουσιαστικά λέγονται έτσι, γιατί έχουν ουσία.

Τα βλέπω 👁, τα ακούω 👂, τα γεύομαι 👅, τα μυρίζω 👃, τα πιάνω 🖐,
τα νιώθω ❤, τα σκέφτομαι 💭.

• Φανερώνουν:

Πρόσωπα (μαθητής)	Ζώα ή φυτά (αλεπού – πεύκο)	Πράγματα (μολύβι)
Ενέργεια (διάβασμα)	Κατάσταση (ύπνος)	Ιδιότητα (εξυπνάδα)

• Έχουν:

➤ 3 γένη: αρσενικό (ο λύκος), θηλυκό (η νίκη), ουδέτερο (το χέρι)

➤ 2 αριθμούς: ενικός (ο λύκος), πληθυντικός (οι λύκοι)

➤ 4 πτώσεις: ονομαστική, γενική, αιτιατική, κλητική

• Χωρίζονται σε:

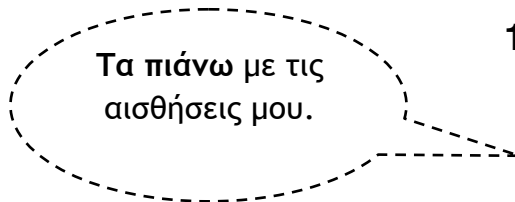
Κύρια ουσιαστικά ⇨ με κεφαλαίο	Κοινά ουσιαστικά ⇨ με μικρό
• Δείχνουν ένα <u>συγκεκριμένο</u> πρόσωπο ζώο ή πράγμα.	
<u>Ονόματα ανθρώπων</u> : Νίκος <u>χωρών, πόλεων</u> : Ελλάδα, Αθήνα <u>βουνών</u> : Όλυμπος <u>ποταμών, λιμνών</u> : Κηφισός, Τριχωνίδα <u>γιορτών</u> : Χριστούγεννα κτλ.	πόλη θρανίο ελέφαντας διευθυντής τριαντάφυλλο

• Προσοχή στις καταλήξεις:

- **-η (ο ένας – η μία)** ▶ **ο μαθητής, η γιορτή**
- **-ι (το ένα)** ▶ **το παιδί**
- **-οι (οι πολλοί)** ▶ **οι δάσκαλοι**

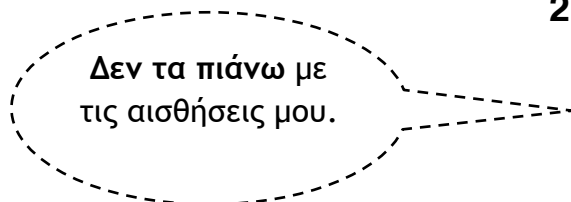

• Τα **κοινά ουσιαστικά** χωρίζονται σε:

1. ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΑ

- **πρόσωπα** ▶ διευθυντής, μαθήτρια, παιδί,
- **ζώα** ▶ ελέφαντας, αλεπού, ελάφι
- **φυτά** ▶ πλάτανος, λεμονιά, πεύκο,
- **πράγματα** ▶ πίνακας, πόρτα, θρανίο

2. ΑΦΗΡΗΜΕΝΑ

- **ενέργεια** ▶ τρέξιμο, εργασία, υπολογισμός
- **κατάσταση** ▶ ύπνος, ησυχία, αρρώστια
- **ιδιότητα** ▶ εξυπνάδα, ομορφιά, ταχύτητα

Ασκήσεις:

1. Υπογραμμίζω τα ουσιαστικά και κυκλώνω τα ρήματα των παρακάτω προτάσεων και τα γράφω στην ανάλογη στήλη του πίνακα που ακολουθεί.

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ		ΡΗΜΑΤΑ

- Η Μαρία και ο Νίκος διάβασαν ένα βιβλίο και είδαν τηλεόραση. Οι μαθητές γράφουν τα μαθήματά τους.
- Ο δάσκαλος οργάνωσε ομάδες.

2. Βάζω τα παραπάνω ουσιαστικά στο γένος και στον αριθμό που πρέπει.

	ΑΡΣΕΝΙΚΟ	ΘΗΛΥΚΟ	ΟΥΔΕΤΕΡΟ
Ενικός αριθμός			
Πληθυντικός αριθμός			

3. Από τις παραπάνω προτάσεις να ξεχωρίσετε τα κύρια από τα κοινά ουσιαστικά:

- Κύρια: _____

- Κοινά : _____

4. Τα παρακάτω ουσιαστικά να τα χωρίστε σε συγκεκριμένα και αφηρημένα:

ναύτης, τρέξιμο, φόβος, αλεπού, πεύκο, καλοσύνη, χαρά, μολύβι, μαθητής,
ταχύτητα

- Συγκεκριμέν
α: _____

- Αφηρημένα: _____

2^η θεωρία: Το τελικό ν

🔊 Το τελικό ν φεύγει μόνο από τις λέξεις: τη(ν), στη(ν), αυτή(ν), δε(ν), μη(ν) μόνο αν η επόμενη λέξη αρχίζει από εξακολουθητικό σύμφωνο ⇒ β, γ, δ, ζ, θ, λ, μ, ν, ρ, σ, φ, χ.

Π.χ. τη θάλασσα, δε λέω, μη γελάς, τη γνωρίζω, αυτή μαλώνω (χωρίς ν)

• Το τελικό ν μένει, αν η επόμενη λέξη αρχίζει από:

- φωνήεν (α, ε, ο, ω, η, ι, υ, οι, ει, αι, υι, ου),
- στιγμιαίο σύμφωνο (κ, π, τ)
- διπλό (ξ, ψ)
- δίψηφο σύμφωνο (μπ, ντ, γκ, τζ, τσ).

Π.χ. την αίθουσα, στην κυρία, δεν μπορώ, μην αργήσεις

🔊 Κρατάνε πάντα το τελικό ν:

- ✓ τα οριστικά άρθρα τον, στον (έναν) ▶ τον φίλο, στον φίλο
- ✓ των (πολλών) ▶ των φίλων
- ✓ το αρσενικό αόριστο άρθρο έναν ▶ έναν φίλο
- ✓ η προσωπική αντωνυμία αυτόν (τον) ▶ αυτόν βλέπω - τον βλέπω
- ✓ η λέξη της παρομοίωσης σαν ▶ σαν λαγός

✍️ **Άσκηση:** Να διαγράψεις το τελικό ν όπου αυτό δε χρειάζεται.

στην βρύση	μην βιάζεσαι	τον φοβάμαι	σαν λαγός
στην εξοχή	μην κινείσαι	τον άκουσα	σαν αγγελούδι
αυτήν ξέρω	δεν είδα	στον δρόμο	έναν φιόγκο
την διάλεξα	δεν θέλω	αυτόν λέω	έναν δάσκαλο
αυτήν πήρα	μην ανοίξεις	των θρανίων	των μαθητών

3η θεωρία: **Τόνο** βάζουμε στις λέξεις που έχουν πάνω από μία συλλαβή:

- στα φωνήεντα (α, ε, ο, ω, η, ι, υ) ⇒ αέρας
- στα δίψηφα φωνήεντα (αι, ου, ει, οι, υι) ⇒ είναι
- στους συνδυασμούς (αυ, ευ) ⇒ σαύρα

όταν τονίζονται, ο τόνος πάει στο 2ο γράμμα .

🔊 **Τόνο δε βάζουμε** στα σύμφωνα (απλά ή δίψηφα) και στις μονοσύλλαβες λέξεις ⇒ *με, σε, για, ποιος* κτλ. **Εξαιρούνται:**

- Το **ή** που ξεχωρίζει ⇒ *Θες παγωτό ή γλυκό;*
- Το **πού** και το **πώς**, όταν ρωτούν (φανερά ή κρυφά) και όταν είναι διπλά.

Παραδείγματα με τόνο

πώς = με ποιο τρόπο

πού = σε ποιο τόπο

- *Πού ήσουν;* (φανερή ερώτηση) *Δεν ξέρω πού ήσουν.* (κρυφή ερώτηση)
- *Πώς έγραψες;* (φανερή ερώτηση) *Δεν ξέρω πώς έγραψα.* (κρυφή ερώτηση)
- *Σε περιμένω πώς και πώς .* *Ξεκουράζομαι πού και πού.* (διπλά)

Παραδείγματα χωρίς τόνο:

πως = ότι

που = όπου / το οποίο

η = θηλυκό άρθρο

- *Έμαθα πως ο βαθμός που πήρε η Τόνια είναι καλός.*

📖 **Άσκηση:** Τονίζω όπου πρέπει τις λέξεις: **που η πως**

- Θέλεις να γίνει **η** τούρτα με κρέμα **η** με σοκολάτα;
- Από **που** αγόρασες αυτό το ωραίο φόρεμα **που** φοράς;
- Έμαθα **πως** αύριο θα βρέξει. **Πως** θα απλώσω τα ρούχα;
- Περιμένω το Πάσχα **πως** και **πως**. Είναι η γιορτή **που** αγαπώ περισσότερο.
- **Πως** σε λένε και από **που** είσαι;
- Ποια θεά ήταν με τους Έλληνες στην Τροία, **η** Αθηνά **η** η Αφροδίτη;

Δημήτρης Καμάρας & Νίκη Καμενάκη

